

Den parlamentariska församlingen för Unionen för Medelhavet (PA-UfM)

Sammanfattning

I detta betänkande behandlar utskottet verksamheten inom den parlamentariska församlingen för Unionen för Medelhavet (PA-UfM) och den svenska PA-UfM-delegationens arbete under 2011 (bilaga 2 till riksdagsstyrelsens redogörelse till riksdagen 2011/12:RS5) samt en motion som har väckts med anledning av redogörelsen.

Utskottet föreslår att redogörelsen läggs till handlingarna och att motionen avslås.

I betänkandet finns en reservation (SD) och ett särskilt yttrande (V).

Innehållsförteckning

Sammanfattning	1
Utskottets förslag till riksdagsbeslut	3
Redogörelse för ärendet	4
Ärendet och dess beredning	4
Bakgrund	4
Redogörelsens huvudsakliga innehåll	5
Utskottets övervägande	6
Den parlamentariska församlingen för Unionen för Medelhavet (PA-UfM)	6
Motionen	6
Utskottets ställningstagande	6
Reservation	9
Verksamheten inom den parlamentariska församlingen för Unionen för Medelhavet (PA-UfM), punkt 1 (SD)	9
Särskilt yttrande	11
Verksamheten inom den parlamentariska församlingen för Unionen för Medelhavet (PA-UfM), punkt 1 (V)	11
<i>Bilaga</i>	
Förteckning över behandlade förslag	13
Redogörelsen	13
Följdmotionen	13

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

1. Verksamheten inom den parlamentariska församlingen för Unionen för Medelhavet (PA-UfM)

Riksdagen avslår motion

2011/12:U29 av Julia Kronlid (SD) yrkandena 1–3.

Reservation (SD)

2. Riksdagsstyrelsens redogörelse till riksdagen 2011/12:RS5

Riksdagen lägger redogörelse 2011/12:RS5 till handlingarna.

Stockholm den 23 oktober 2012

På utrikesutskottets vägnar

Sofia Arkelsten

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Sofia Arkelsten (M), Urban Ahlin (S), Carina Hägg (S), Christian Holm (M), Tommy Waidelich (S), Mats Johansson (M), Carin Runeson (S), Fredrik Malm (FP), Olle Thorell (S), Kerstin Lundgren (C), Kenneth G Forslund (S), Christer Winbäck (FP), Bodil Ceballos (MP), Désirée Pethrus (KD), Julia Kronlid (SD), Hans Linde (V) och Ulrik Nilsson (M).

Redogörelse för ärendet

Ärendet och dess beredning

Enligt 1 kap. 5 § andra stycket riksdagsordningen beslutar riksdagsstyrelsen i ärenden av större vikt som rör riksdagens internationella kontakter. Enligt 10 § (2011:745) med instruktion för Riksdagsförvaltningen beslutar styrelsen om framställningar och redogörelser till riksdagen.

Ordförandena för IPU-delegationen respektive PA-UfM-delegationen har i en skrivelse till riksdagsstyrelsen den 8 april 2011 framfört önskemål om att den årliga redogörelsen för delegationernas verksamhet ska lämnas till kammaren i stället för som i dag till riksdagsstyrelsen i syfte att ytterligare synliggöra verksamheten. I utredningen om riksdagens internationella verksamhet (RivUt, 2010/11:URF1) framförs att det är angeläget att det internationella engagemanget i högre grad integreras med riksdagens övriga verksamhet. Debatt i kammaren ger ledamöterna möjlighet att sprida kunskap och information mellan ledamöterna och till allmänheten.

Riksdagsstyrelsen har därför beslutat att överlämna verksamhetsberättelserna för år 2011 från riksdagens delegationer till Interparlamentariska unionen (IPU) och parlamentariska församlingen för Unionen för Medelhavet (PA-UfM) till riksdagen (riksdagsstyrelsens redogörelse till riksdagen 2011/12:RS5).

I detta betänkande behandlas bilaga 2 till redogörelsen om verksamheten inom PA-UfM och den svenska PA-UfM-delegationens arbete under 2011, samt en motion som har väckts med anledning av redogörelsen. Bilaga 1 till redogörelsen om verksamheten inom IPU behandlas i utskottets betänkande 2012/13:UU5 Interparlamentariska unionen (IPU).

Bakgrund

Den parlamentariska församlingen för Unionen för Medelhavet (PA-UfM, tidigare EMPA) är sedan 2003 en mötesplats för parlamentariker från EU-länderna och de s.k. partnerländerna Algeriet, Egypten, Israel, Jordanien, Libanon, Marocko, Palestinska myndigheten, Syrien, Tunisien samt Turkiet. I dag ingår även Albanien, Bosnien-Hercegovina, Kroatien, Mauretanien, Monaco och Montenegro i samarbetet. PA-UfM är den parlamentariska motsvarigheten till det samarbete som sker på regeringssidan inom Unionen för Medelhavet (UfM). Målet är att skapa ett område runt Medelhavet med fred och stabilitet, delat välstånd och förstärkt samarbete i sociala och kulturella frågor. PA-UfM är ett av mycket få forum för möten mellan Israel och delar av arabvärlden.

PA-UfM:s arbete bedrivs i en församlingssession, fem ständiga utskott och tre arbetsgrupper. Församlingssessionen sammanträder en gång årligen. Däremellan sköts arbetet av ett exekutivt organ, den s.k. byrån, som består av en företrädare för ett EU-land, två företrädare för de sydliga part-nerländerna och Europaparlamentet. Beslut fattas i huvudsak med konsensus.

I mars 2011 övertog Italien det roterande ordförandeskapet för PA-UfM från Jordanien och byråns medlemmar var vid den tidpunkten Jordanien, Marocko, Italien och Europaparlamentet.

Redogörelsens huvudsakliga innehåll

I bilaga 2 till redogörelsen beskrivs verksamheten inom PA-UfM under 2011. Av redogörelsen framgår att den arabiska våren har medfört att verksamheten inom PA-UfM kommit i fokus på ett nytt sätt. Utöver ett aktivt deltagande i det formella interparlamentariska samarbetet har delegationen arbetat med att inhämta kunskap och sprida information till riksdagens ledamöter och tjänstemän om händelseutvecklingen i arabvärlden. Vidare har man varit delaktig i många av de besök som kommit till riksdagen från Mellanöstern och Nordafrika.

Riksdagens delegation till PA-UfM består sedan valet 2010 av tre ordinarie ledamöter: ordförande Hans Wallmark (M), vice ordförande Kerstin Engle (S) och Désirée Pethrus (KD), samt tre suppleanter: Ulrik Nilsson (M), Abir Al-Sahlani (C) och Olle Thorell (S).

Utskottets övervägande

Den parlamentariska församlingen för Unionen för Medelhavet (PA-UfM)

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen lägger redogörelse 2011/12:RS5 till handlingarna och avslår tre motionsyrkanden om konditionalitet samt om deltagandet i och organisationen av den parlamentariska församlingen för Unionen för Medelhavet (PA-UfM). Utskottet välkomnar delegationens verksamhetsberättelse för 2011 och det arbete som har bedrivits inom ramen för PA-UfM under året.

Jämför reservation (SD) och särskilt yttrande (V).

Motionen

I kommittémotion 2011/12:U29 av Julia Kronlid (SD) yrkande 1 anför Sverigedemokraterna att Sverige bör verka för ett utträde ur Medelhavsunionen. I yrkande 2 framhåller Sverigedemokraterna att så länge Sverige är medlemmar i Medelhavsunionen bör den parlamentariska gruppen verka för en skarp konditionalitet i förhållande till de deltagande länderna i Mellanöstern och Nordafrika. Vidare anser Sverigedemokraterna att det finns en risk för överlappande kompetenser mellan Medelhavsunionens medlemsländer och Europeiska utrikestjänsten (EEAS) och menar därför i yrkande 3 att den svenska delegationen bör verka för att PA-UfM:s organisation förbättras och att det bör tydliggöras vilken roll och uppgift som PA-UfM ska fylla.

Utskottets ställningstagande

Utskottet konstaterar att den parlamentariska församlingen för Unionen för Medelhavet (PA-UfM, tidigare EMPA) i snart tio år har fungerat som en mötesplats för parlamentariker från EU:s medlemsländer och de s.k. partnerländerna¹ med målet att skapa ett område runt Medelhavet med fred och stabilitet, delat välstånd och förstärkt samarbete i sociala och kulturella frågor.

Utskottet välkomnar delegationens verksamhetsberättelse för 2011 och det arbete som har bedrivits inom ramen för PA-UfM under året. PA-UfM är en församling i vilken man genom dialog kan bidra till ökad förståelse och samhörighet mellan de deltagande länderna och dessutom ett av

¹ Algeriet, Egypten, Israel, Jordanien, Libanon, Marocko, Palestinska myndigheten, Syrien, Tunisien samt Turkiet. I dag ingår även Albanien, Bosnien-Hercegovina, Kroatien, Mauretanien, Monaco och Montenegro i samarbetet.

mycket få forum för möten mellan Israel och delar av arabvärlden. Utskottet noterar att delegationen har hållit en hög ambitionsnivå under året och även i fortsättningen avser att bedriva ett aktivt arbete såväl i det interparlamentariska samarbetet som i deltagandet i inkommande besök från regionen och anordnande av seminarier och liknande på relevanta teman. Utskottet värdesätter det engagemang som finns inom riksdagen för dessa frågor och önskar understryka den viktiga roll som interparlamentariskt utbyte spelar. Deltagande i internationella processer är både en möjlighet för ledamöterna att skapa opinion för svenska synsätt i internationella sammanhang och ett sätt att i direkt kontakt med väljarna återspegla opinioner i omvärlden och på så sätt bidra till ökad internationell förståelse. I enlighet med den strategi som riksdagsstyrelsen har antagit om riksdagens internationella kontaktverksamhet bör det främsta målet i verksamheten vara att verka för demokrati och mänskliga rättigheter och att arbeta för att stärka parlamentets roll. Utskottet konstaterar att den svenska delegationen till PA-UfM genom sitt arbete bidrar till att uppfylla dessa mål och välkomnar den svenska delegationens insatser under 2011.

Utskottet avser att återkomma till frågor som rör utvecklingen i Mellanöstern och Nordafrika i betänkande 2012/13:UU8. Det gäller t.ex. frågor om regional demokratiutveckling och kvinnors rättigheter. Utskottet önskar dock i detta betänkande betona att det är av avgörande betydelse för en fortsatt positiv utveckling i regionen att kvinnor deltar i arbetet med att utforma och anta ny lagstiftning. Att stödja respekt för kvinnors rättigheter och deras deltagande i politiken och i samhällslivet i stort är av yttersta vikt. Jämställdhet är både ett mål i sig och en förutsättning för demokratisk och ekonomisk utveckling. Vidare vill utskottet, i likhet med vad som framförts i betänkande 2011/12:UU10, även framhålla att EU kan göra mer än vad som görs i dag för att underlätta kontakter människor emellan. För människor från EU:s grannskap som får möjlighet att besöka EU kan erfarenheter från vistelsen tjäna som en inspirationskälla till demokratisering och modernisering. Forsknings- och stipendieprogrammen riktade till unga bör bli mer omfattande. Genom viseringsförenklingsavtal kan rörligheten främjas mellan partnerländerna och EU för exempelvis studenter, forskare och affärsmän och grannskapsförbindelserna därigenom stärkas.

Vad gäller ett motionsyrkande om konditionalitet kan utskottet upprepa vad som tidigare framförts i utlåtande 2011/12:UU5 om en översyn av den europeiska grannskapspolitiken. Utskottet anser att den reformerade grannskapspolitiken måste ha ett tydligt samband mellan å ena sidan ord och överenskommelser och å andra sidan konkret handling och genomförande samt resultatuppföljning. EU och partnerländerna måste enas om tydliga uppföljningsmekanismer som innefattar kriterier som måste vara uppfyllda för att fortsatt stöd ska beviljas. EU:s agerande ska vara tydligt och förutsägbart och vara förknippat med villkor. Det är utskottets uppfattning att EU:s stöd till länderna inom den europeiska grannskapspolitiken bör öka. Med ett förstärkt ekonomiskt stöd och genom att EU:s medlemsstater

utvecklar en samstämmig syn på grannskapspolitiken bedömer utskottet att möjligheterna ökar att utgöra en inspirationskälla för och påverka grannlän- dernas reformsträvanden och politik.

Utskottet delar inte den uppfattning som framförs i ett motionsyrkande om risk för överlappande kompetens vad gäller Europeiska utrikestjänstens roll inom Medelhavssamarbetet. Utskottet konstaterar att PA-UfM, som en mötesplats för parlamentariker, och utrikestjänsten, som ett unionsorgan under ledning av den höge representanten, har olika mandat och roller i samarbetet.

Mot bakgrund av detta avstyrker utskottet motion 2011/12:U29 (SD) yrkandena 1–3 och föreslår att redogörelsen läggs till handlingarna.

Reservation

Utskottets förslag till riksdagsbeslut och ställningstaganden har föranlett följande reservation. I rubriken anges vilken punkt i utskottets förslag till riksdagsbeslut som behandlas i avsnittet.

Verksamheten inom den parlamentariska församlingen för Unionen för Medelhavet (PA-UfM), punkt 1 (SD)

av Julia Kronlid (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2011/12:U29 av Julia Kronlid (SD) yrkandena 1–3.

Ställningstagande

Sverigedemokraterna ser positivt på möjligheten för länderna kring Medelhavet att mötas vid förhandlingsbordet inom ramen för Medelhavsunionen men anser att mervärdet för svenskt vidkommande är högst begränsat. Vi befarar att denna union tar samma utveckling som EU mot allt större inslag av överstatlighet och anser det heller inte vara osannolikt att utvecklingen inom Medelhavsunionen går mot ökad ekonomisk integration och fri rörlighet, samtidigt som det finns stora brister vad gäller konditionalitet. Denna utveckling kan i praktiken komma att innebära att EU steg för steg utvidgas mot att även omfatta Nordafrika, även om länderna i Nordafrika formellt sett inte kan bli medlemmar i EU. Ett utbyte mellan parlament för att bl.a. verka för demokrati och mänskliga rättigheter är ett lovvärt arbete, men vi anser inte att det är avhängigt ett medlemskap i Medelhavsunionen utan kan skötas inom ramen för andra forum. Mot denna bakgrund anser vi att Sverige bör verka för ett utträde ur unionen.

Så länge som medlemskapet kvarstår anser Sverigedemokraterna att det är viktigt att den svenska parlamentariska gruppen är med och påverkar utvecklingen inom Medelhavsunionen. Vi har sett att EU:s omdöme vad gäller att ha en tydlig konditionalitet på områden som demokrati och mänskliga rättigheter i förhållande till länderna i Nordafrika har brutit. Inte heller Medelhavsunionen, som har haft ett samarbete med diktatorer i området som nu har fallit, har visat prov på särskilt gott omdöme. Den parlamentariska gruppen bör därför verka för en skarp konditionalitet i förhållande till partnerländerna. Den parlamentariska gruppen bör också verka för att Medelhavsunionen fortsatt ska vara ett mellanstatligt samar-

bete mellan de berörda länderna och motverka en överstatlig inriktning. Internationellt samarbete är en förutsättning för stabilitet och fred i världen. Sådant samarbete mellan stater bör dock ske på den suveräna nationalstatens grund.

Sverigedemokraterna menar att det i och med Lissabonfördragets antagande redan existerar en överstatlig organisation med inriktning på utrikesfrågor som gör anspråk på att tala för de länder som redan är medlemmar i Medelhavsunionen: Europeiska utrikestjänsten (EEAS). Vi anser därmed att det finns en risk för överlappande kompetenser på detta område och att den svenska delegationen bör verka för att PA-UfM:s organisation förbättras samt att det bör tydliggöras vilken roll och uppgift som PA-UfM ska fylla.

Särskilt yttrande

Verksamheten inom den parlamentariska församlingen för Unionen för Medelhavet (PA-UfM), punkt 1 (V)

Hans Linde (V) anför:

Den s.k. arabiska våren har satt situationen i Nordafrikas och Mellanösterns diktaturer högst upp på den politiska dagordningen. Men de folkliga revolterna i regionen har också synliggjort EU:s dubbelmoral i relationerna till regionens diktaturer och auktoritära regimer. Den högstämda retoriken om demokrati i EU har inte haft någon täckning och EU:s egna politiska och ekonomiska intressen i regionen har prioriterats före invånarnas mänskliga rättigheter.

Relationerna har formaliserats genom Medelhavsunionen som bildades 2008 på franskt initiativ med syfte att EU och länder runt Medelhavet skulle fördjupa samarbetet om ekonomi och politik. De auktoritära regimerna i Syrien, Tunisien och Marocko välkomnades till detta samarbete utan att tydliga krav på demokratiska reformer ställdes. Libyen erbjöds observatörsstatus och den dåvarande diktaturen i Egypten fick inneha ordförandeposten.

EU har med de flesta gamla auktoritära regimer tecknat omfattande associeringsavtal om politiskt och ekonomiskt samarbete, bl.a. med Tunisien, Marocko och Egypten. Under det svenska ordförandeskapet godkände EU ett avtal med diktaturen i Syrien och 2008 inleddes förhandlingar med Libyen. Med inget land har man haft så omfattande och djupa samarbetsavtal som med Israel, trots att landet fortsätter att kränka folkrätten och ignorera FN:s resolutioner.

I arbetet med att bygga EU:s murar högre mot omvärlden har många av regionens regimer varit nära allierade. Många av regimerna har dessutom beväpnats genom svensk vapenexport och betraktas som viktiga partner i regeringens arbete med att öka den svenska exporten.

Vänsterpartiet anser att det är viktigt att det finns mötesplatser och arenor för dialog som också inkluderar företrädare för diktaturer och auktoritära stater. Vi stödjer därför inte kraven på att den parlamentariska församlingen för Unionen med Medelhavet (PA-UfM) ska avvecklas. Men vi menar samtidigt att en förutsättning för att dessa arenor ska spela en roll är att de fylls med innehåll, att frågor om demokrati, mänskliga rättigheter och folkrätt sätts högst upp på dagordningen och att EU:s företrädare är konsekventa och tydliga när det kommer till frågor rörande demokrati, mänskliga rättigheter och folkrätt. Trots att framsteg gjorts i enskilda länder omfattar fortfarande Medelhavsunionen flera stater som är att betrakta som auktoritära, och två av de deltagande staterna bedriver ockupationer av andra stater i strid mot folkrätten.

I ljuset av den arabiska våren finns det stora behov av att i grunden reformera grannskapspolitiken med Nordafrika och Mellanöstern för att öka fokus på folkrätt, demokrati och mänskliga rättigheter. Ett sådant reformarbete måste också omfatta den parlamentariska församlingen för Medelhavsunionen.

BILAGA

Förteckning över behandlade förslag

Redogörelsen

Redogörelse 2011/12:RS5 Verksamhetsberättelse under 2011 för riksdagens delegationer till Interparlamentariska unionen (IPU) respektive den parlamentariska församlingen för Unionen för Medelhavet (PA-UfM).

Följdmotionen

2011/12:U29 av Julia Kronlid (SD):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om svenskt utträde ur Medelhavsunionen.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om Sveriges deltagande i PA-UfM.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om organisationen av PA-UfM.